

ВЕЛИЧКО ГЕОРГИЕВ

РЕЧНИК

**НА
ДИАЛЕКТНИ, СТАРИ,
ИЗКРИВЕНИ ДУМИ
И ЧУЖДИЦИ УПОТРЕБЯВАНИ
В УВАЛИЙСКИЯ КРАЙ**

2004 г.

Често се питам, колко неудобно ще се чувствам, когато читателите ми отправят упрек за множеството остарели, изкривени думи, турцизми и наречия, които не са обяснени от мен в отделните ми книги. Ето защо се считам длъжник и реших да им отговоря с този малък тълковен речник.

При определяне на текстовете, като обяснение, съм използвал етимологични речници, които дават пълна, подробна и точна характеристика за произхода на всяка дума, намерила място в моите книги под общото заглавие "Увалийски закачки".

Освен тях съм се позовавал и на други обясняващи чуждите думи в българския език.

Твърдя, че преводът на всяка дума стои много точно и вярно. Обяснима е причината за тази моя стъпка, която е обусловена от факта, че употребяваните думи са голяма част от лексиката на хората, живеещи в увата, и те ще останат такива, защото без употребата им не биха могли да общуват свободно помежду си.

А това определя бита, житието и смисъла на тяхния живот. Този речник е от особено значение за мене, защото чувството ми за морална отговорност, да го съставя, говори за ангажимента на един автор към читателите.

Още веднъж твърдя, че всичките ми усилия, които положих, са за улеснение при задочните ни срещи...

авторът

Част от селата населяващи увата

Радево	Чифлик
Сокол	Ердванлий
Еленово	Караджа мурталый
Прохорово	Кара кюрт
Кунево	Ибримлий
Млекарево	Юртчии / Юркчии /
Бял кладенец	Ак бунар
Новоселец	Кися махле
Радецки	Химитлии
Овчарци	Мая корфанлий
Овчи кладенец	Коюм бонар
Маца	Маца
Староселец	Битлиджа
Полски градец	Дилжилери / Делжилери /
Светлина	Шехкулари
Орлов дол	до 1906 г. Минчево, до 1934 г. Стъклево
Мъдрец	Софуларе
Богданово	Богдан махле
Любенова махала	Гюнели махле
Пет могили	Беш тепе
Раднево	Радне махле
Гледачево	Кулфалчево
Ковачево	Ламбатлари
Любеново	Джи гьол
Знаменосец	Кара бурун
Гълъбово	Кара бунар
Малка детелина	Малко терфилии
Голяма детелина	Голямо терфилии
Гипсово	Кършалии
Езеро	Юрлемиш
Любенец	Ески гюнелий
Търговище	Пазарджик
Дядово	Дедекьово
Владимирово	Хадър
Искрица	Колчуларе

А

абдал /тур. от ар./ глупак
абелие /тур./ бръснарски каиш
адаш /тур./ съименник, едноименник
адет /тур./ навик, обичай, нрав, характер
аджеба /тур. от перс./ дали наистина
айвол /стара дума/ за съжаление, беден и прост човек
аланкоолу /разговорна дума/ негодник
аман /тур. от ар./ боже мой, смили се, милост
анджък /тур./ точно, именно
антерия /тур./ вид топла памучна или вълнена дреха, памуклийка
антика /лат. и фр./ старина, хитрец, дяволит
аратлик /диалект/ рода
аргатин /тур./ ратай
аркадаш /тур./ брат по идея, другар
артък /тур./ като че ли, то пък, вече, пък
артък /тур./ излишък, остатък в повече
аръш /тур./ процеп на кола, потеглица
аслъ /тур./ тъкмо тъй, тъй е, като че ли ни знаеш
асъл /тур./ същински, наистина, действително
ачик /тур./ явно, открито
ач харман /диалект/ принудителна вършитба за изхранване на семейството
ахò /диалект/ тъй де

Б

бадева /диалект/ даром, безплатно
базбая /тур./ достатъчно, твърде много
бакшиш /перс./ дар, подарък, даден за извършена услуга
балама /циг./ глупак, будала
бам башка /тур./ съвсем особен, необикновен, особено
баста /итал./ стига, достатъчно
барабар /тур./ заедно, наравно, наред с
барем /тур./ поне
бахча /тур./ зеленчукова и овощна градина
башка /тур./ отделно
баят /тур./ отдавнашен, остарял, непресен
безбедно /наречие/ охолно
безпечно /наречие/ безгрижно
безмерно /диалект/ непремерено, непримислено
бербатин /умерзителна дума/ разбойник
берекет /нар./ реколта

билиук /тур./ множество, чета, рота, стадо
бинлик /тур./ дамаджана, обикновено изплетен стъклен съд
бой /тур./ 1/ръст, 2/лобут, големина
бога /диалект/ бик, мъжко животно за разплод
борчак /тур./ фуражна култура
бостан /тур./ градина или нива с дини и пълеши
бохча /тур./ четвъртит плат за увиване и постилане
будала /тур./ невзрачник
букай /тур./ верига за спъване на коне, магарета
бързорек /разг. дума/ бързодумащ, бързоговорещ

В

вагабонтин /тур./ непочтен човек, негодник
виран /тур./ развален, слаб, болнав
възгеч /тур./ недумай, мълчи, това не е добра дума
възмездяване /нова дума/ наказание за прегрешение
вързаняк /диал./ човек с ограничени възможности, смотаняк
върколак /наследена дума/ зъл дух на убит човек
върликовец /диал./ висок човек, върлина

Г

галиба /диалект/ шанс, възможност
галфонин /наследена дума/ негодник
гамò /диалект/ бой, лобут
гачи /диалект/ като че ли, за първи път ли
гевезе /тур./ който се гизди, глезльо, разглезен
геле /тур./ несполука, неуспех
геран /гр./ кладенец, бунар
герчек /диалект/ тъкмо навреме
гяурин /тур./ лице което не е от мюсюлмански произход

Д

даврандисал /диалект/ успял
дал /диалект/ клон на дърво
дамар /тур./ жила
дандания /тур./ шум, врява, крясък
дармадан /тур./ на пух и прах, на нищо, съсилано, разнебитено
дервиш /тур./ мюсюлмански монах
дерт /тур./ грижа, мъка, страдание

джан джун /диал./ няма никой, няма жива душа
джаста праста /наследена дума/ безобразно, хаотично,
недомислено

дживгар /гр./ два чифта волове в една кола, впряг
джинс /тур./ род, порода, коляно
джубе /тур./ горна дреха от дебел плат подплатена с кожа
джубули /диалект/ мърморене под нос, глупости
джунбуш /тур./ шега
диалект /гр./ наречие, говор
дибидюс /тур./ съвсем, изцяло
диван чапраз /тур. от пер./ прав и смирен с кръстосани ръце
диканя /тур./ примитивно средство за вършитба
докапчи /диал./ изразходвано всичко до капка, изпито
додоха /изкривена дума/ дойдоха
докопчене /диал./ домогване, добирание, достигане
докундисвам /диал./ засягам, наранявам
домяза /диал./ прилика, заприлича
дост /тур. от перс./ приятел, другар
дувар /тур. от перс./ стена, зид
дурак /рус./ глупав човек, глупак
друм /гр./ широк път, шосе
дърмите /тур./ пътища

Е

евалла /тур. от арабски/ благодарност, хвала, поклон
егрек /тур./ лятна кошара
ейгу /ст. дума/ ето го каде е, ей там
ейся /наречие/ ето сега
ейтъйцьк /изкривена дума/ че така де, ето как
елбете /тур./ то се знае, безсъмнено, разбира се
емнах /тур./ завладях духовно или физически с приказки или
чалъм
енічерин /тур./ турски войник от християнски произход
енкас /диалект/ на шега
ербап /тур./ способен, кадърен
ешекоолу /тур./ негодник
ергенаш /диал./ възмажаване, момък
ерзац /литературна дума/ заместител

Ж

жа /диалект/ ще, да
жакет /фр./ вид горна дреха за мъже и жени
жамборе /англ./ 1/ веселие, 2/ неразбория
ждъй /изкривена дума/ не ще ида, да иде друг
жаргон /диалект/ говор

З

завалия /тур./ беден, жалък, нещастен, клет
заде /диалект/ зад мене, след мене
задрямал /диалект/ почти заспал, унесен
зайде /диалект/ залезе
зайре /тур. от ар./ зърнени храни
закеркенечен /диалект/ уплетен, неизбежно затрупан, стънат
заман /тур./ време
замярка /диалект/ видя се, появи се за малко
заникнало /диалект/ току що се появило, забелязано
зарар /тур./ загуба, вреда, пакост
зе /наречие/ започна
зевзек /разг. тур./ смешник, шегобиец
зеде /тур. от ар./ излишно, повече от колкото трябва
земпаре /тур./ женкар
зехир /тур./ отрова
зимъс /изкривена дума/ зима
зияфет /тур./ угощение, пир
злoduмен /диалект/ човек, който не подбира думи при
обръщение, зъл, невъздържа
зорзаман /тур./ усилено време, тежко положение
зулум /тур. остар./ насилие, грабеж
зян /тур./ загуба

И

ивърлак /тур./ дървен валяк за вършитба
избав /диалект/ спасение, избавление
изет /тур./ труд, мъка
излєврям /диалект/ изтягам се неприлично пред хора,
лягам по гръб
израстен /диалект/ висок, строен
изтипари /ироничен диалект/ да го нарисува, да го покаже
какъвто е с думи

изхѐндря /диалект/ *изкривявам*
изяда /диалект/ *някаква болест, която изтощава тялото или някой негов орган*
икиндия /тур./ *надвечер /15 - 16 ч./*
илав /диалект/ *болнов, слаб*
илач /тур. от ар./ *лекарство, лек*
илинжѐк /диалект/ *занимавка, развлечение*
ингилизин /тур. от англ. и итал./ *англичанин*
ирмилик /тур./ *монета от двадесет гроша*
исап /ост. дума/ *сметка*
ихтибар /тур. от ар./ *почит към повъзрастен, който се ползва с уважение*
ичкѝя /тур./ *питие, спиртно питие*
ища̀х /диалект/ *охота за ядене, желание, апетит*

Й

йовà /диалект/ *останал без стопанин, не зает с работа, свободен*
йогурт /тур./ *кисело мляко*
йок /тур. от сръбски/ *няма, отсъства, не е тук*
йопдашим /тур./ *побратиме, мой спътниче*
йопум /тур./ *щом, като, свойско обращение към близък човек*
йорс /тур. остарял диалект/ *наковалня*

К

кабѝл /тур. от ар./ *може, възможно е, съгласен*
кавга̀ /тур./ *караница, свада*
кай /диалект/ *казва, изрича, дума*
каврѝмà /диалект/ *ръчна косичка, беззъб сърп за жътва*
каврѝдисан /остаряла дума/ *запържен, подправен, завършен*
ка̀дро /италианска разг. дума/ *снимка*
кадем /тур./ *щастие*
казън /тур./ *присъда*
какава̀нин /тур./ *глупак, простак, лош*
калесвам /гръцка заемка/ *каня, викам на свадба*
калтак /иронична дума/ *развалена жена, долен човек*
кардашим /тур./ *брат мой*
кардаш /остаряла дума от тур./ *брат*
карпуз /а/ тур./ *диня*

карез /тур./ *омраза, злоба, злопаметство*
кара топрак /тур./ *черна земя*
катарак /тур./ *капак на таван*
каун /тур./ *дювлек, пълеш*
келево /стара дума/ *приспособление за точене на вода с помоща на животинска тяга*
кемане /тур. от перс./ *цигулка, гусла*
керат човек /гръцка/ *сводник, негодник, проклетник*
кератия /диалект/ *добър, но беден*
кетип /тур./ *писар*
кехая /тур. от перс./ *глашатай, викач*
кешки /тур. от перс./ *по-добре би било, дано*
кикимора /иронична дума/ *грозна жена, пошо облечена*
кистисва /тур./ *уморявя се, изтощение*
коджа̀ /тур./ *доста, много*
кодош /тур./ *сводник*
копраля /тур./ *дълга тояга с бод на върха за каране на добитък*
колай /тур./ *начин, лесно, способ*
коланя /диалект/ *употребявам, използвам*
кипорит /френска заемка/ *чешит*
колчак /тур./ *гайтанлия ивица за украса върху лакът или коляно на дреха*
конкурс /латински. произход/ *сблъсък*
комин /от лат./ *димоотвод*
конте /диалект/ *да се гизди*
короджия /тур./ *горски пазач, пъдар*
коскоджам /диалект/ *доста голям*
которка /диалект/ *малка стая за живеене*
крѝстец /диалект/ *купчина от наредени снопи на нива*
кудѝк /тур./ *човек, който следва някои по петите*
ку̀зум /тур./ *галено обращение "агънце мое"*
куландисвам /тур./ *използвам, употребявам*
куну̀щисвам /диалект/ *запознавя се, сприятелявам се, приятелски разговор*
курна̀з /тур. от перс./ *горделив, надут, дързък*
куртуписване /диалект/ *отървяване*
курсак /тур./ *отделение от хамбар*
курѝсвам /тур./ *нагласям, натъкмявам*
кусѝр /диалект/ *недостатък, недъг, порок*
кушкѝ /тур./ *пъргав, припрян, бодър, бдителен*

къзъм /тур./ момичето ми, дъще
кънна /изкривена дума/ кънти
късканя /тур./ ревнувам
кърчан /диалект/ болест при овцете през м. Юни
къшла /тур./ зимна кошара за овце
къшмер /тур./ присмех
къор кютюк /тур./ мъртво пиян
кюския /тур./ тояга

Л

лакардия /тур./ шеговит разговор, безсъдържателен
лапари /диалект/ широки, груби обуца
лахна /тур./ зеле
лахуса /лохуса /остаряла дума/ родилка
легенда /митична дума/ народно предание за лица и събития,
измислица

лезет /тур. от арабски/ вкус, сладост
пелям /диалект/ поздрав
пета /лит. дума/ в гръцката митология - река в подземното
царство, при която идвали сенките на
умрелите да пият вода и да забравят
миналото си, забрава

либаде /тур./ къса антерия, дреха подплатена с ламук
лингурин /остаряла дума/ циганин, мечкадарин

М

мазгал /тур./ дупка за стрелба
максус /тур. от ар./ нарочно
мандало /остаряла дума/ заключалка за врата
масраф /остаряла дума/ разноски, разход
мараба /тур./ добре дошъл
марангоз /стара дума/ дърворезба, резба
маскара /тур./ посмешище, безочлив, безсрамник
матар /тур. от ар./ съд за вода, манерка
маханя /тур./ недостатък
махмудия /тур./ турска жълтица от времето на Махмуд II
махмуз /тур./ шпора на петата на обувка за подкарване на
кон
мегдан /тур. от ар./ площад

мекере /тур./ вероотстъпник, родоотстъпник
меням /изкривена дума/ сменям, заменям
мера /тур. от ар./ свободна общинска земя за пасбище
мерси /френска дума/ благодаря
мертек /тур./ греда
меретски /тур./ проклет, нежелателен, противен
милайм /диалект/ кротък, тих, нежен
миндал /гръцки/ бадемово дърво, плодът на това дърво
бадем, миндал

мискин /тур. от ар./ отератителен, гаден човек
мистрия /гръцки/ зидарска лопатка за мазане
моабет /тур./ гуляй, веселие, разговор
момея /остаряла дума/ държа се като мома за женене
моиш /диалект/ можеш
морабет /остаряла дума/ война
мочур /остаряла дума/ блатно място, влажно място,
покрито с трева, тресавище

мокан /иронична дума/ селяндур, простак, грубиян
мрънка /остаряла дума/ неразбрано говорене
муза /гръцка митология/ една от деветте покровителки на
науките и изкуството

мукает /диалект/ който поема грижата да направи нещо
мукан /иронична дума/ несретник, гладник, безполезен
скитник

мурава /диалект/ млада зелена трева, чим
мурафет /остаряла дума/ умение, майсторство, изкуство
мухльо /диалект/ мързелив, плесенясъл
мърморня /диалект/ многогласие, мърморене
мяркам /диалект/ показвам нещо малко и пак го скривам,
за кратко време

Н

набивам /войнишка дума/ ям, храня се
набара /наречие/ напила, пилнешком
наваксам /наречие/ допълвам нещо пропуснато, добавям
настигам
навуца /наречие/ четвъртити парчета от плат за
увиване на краката
надали /наречие/ едва ли
надире /старобългарска дума/ назад
найда /разговорна дума/ намеря

назлъ /тур. от ар./ *нежен, красота, умалително, галено*
 налбантин /тур./ *подковач на коне*
 нам'ко /наречие/ *нещо си, какво да е*
 налче /наречие/ *желязна подкова, предпазител на ток за обувка*
 насландисвам /наречие/ *колебая се, двуумене*
 насмагам /наречие/ *успявам да свърша някаква работа*
 натъкмя /наречие/ *наглася се, спретва се, докарвам се*
 наръч /наречие/ *това, което човек може да носи с две ръце*
 начоколиха /наречие/ *заобиколиха, струпване около някого или нещо*
 небойся /руска дума/ *не се страхувай*
 невям /наречие/ *определение за сезона или знаменieto, като че ли, сякаш*
 нерлиже /фр. от лат./ *леко облечен за в къщи, небрежен*
 нейсе /диалект/ *неочакван, неподозиран, закъсняло, минало свършено*
 нёвар /тур./ *полубуден, махмурлия*
 нефелит /диалект/ *нездрав, лош, недъгав, негоден*
 нишан /тур./ *знак, белег, цел, прицел*
 нялай /изкривена дума/ *недей*

О

оброк /религиозна дума/ *обет, обещание, обикновено с религиозен или суверен характер*
 ова /тур./ *поле, равнина /увд, увã, увалиец човек от старозагорско*
 оа /та/ диалект/ *изкривена дума*
 огнена вода /индианско наречие/ *алкохол, спирт*
 огрипка /диалект/ *железен уред за стъргане на нощви*
 одая /остар. от турски/ *стая*
 озапта /диалект/ *обуздая*
 оженати /изкривена дума/ *сгодяване, женитба*
 ожидан /разговорна дума/ *надявам се, очаквам с голямо желание, копнея, страстно желая*
 ойдурма /тур./ *приспособление, докарване, натъкмяване*
 олойте /изкривена дума/ *воловете*
 оппаля /стара дума/ *нещо постигнато, станало*
 олум /диалект/ *беднотия, бездарник, полуумник за съжаление*
 онаквоз /изкривена дума/ *не е тъй, обратно*
 ондзян /изкривена дума/ *онзи ден, поминалия ден*

онъй /разговорна дума/ *онова*
 ортак /диалект от тур./ *1/ делене на две 2/ сътрудник*
 орталък /диалект от тур./ *множество, много хора*
 осрамотяване /разговорна дума/ *засрамване*
 остен /диалект/ *тояга със шип за подкарване на добитък, мярка за височина на слънцето над хоризонта*
 отпъди /разговорна дума/ *премества от там, пропъждане*

П

Пайдос /тур. от гр./ *край на работата, почивка*
 паламарка /гр. от латински/ *жътварски прибор във вид на дървена ръкавица с кука за прихващане на повече житни стебла*
 палдъм /тур./ *подопашник, ремък под опашката на впрегат кон, магаре*
 панёр /италианско/ *плитък плетен съд за дрехи и други вещи*
 папук /тур. от перс./ *чехъл, лека домашна обувка с открита пета*
 патакса /диалект/ *миряса, успокояване*
 пётимен /гръцки/ *жаден, желяец*
 петмез /тур./ *гъсто сварен сок от грозде, захарна тръстика, цвекло*
 пенкелер /тур./ *от всичко има, може*
 пёшкир /тур. от перс./ *кърпа за изтриване на ръце и лице*
 пинтия /тур./ *скъперник*
 пирустия /тур./ *трикрака скара за поставяне на съдове за течности*
 поврънки /диалект/ *седмица след сватбата, родителите на годеника в едно с младото семейство отиват на гости на родителите на булката за да оточнят кога ще вземат обещаното на сватбата*
 подница /тур./ *голяма глинена тава за печене на хляб*
 посъди /стара разговорна дума/ *посъветва, насочва*
 потреба /стара разговорна дума/ *нужно, необходимо*
 праведница /религиозна дума/ *чиста, неопетнена*
 привира /диалект/ *подава му се, вид сръчност*
 прикъда /диалект/ *покровителство на нещо, прибира*
 прикя /гръцко/ *зестра, чеиз*
 приносник /диалект/ *къщовен*
 присмехулник /диалект/ *доста остра шега, подигравач, заядлив*

пурия /тур./ желязна тръба в главината на каруца
пънкави /диалект/ плете се, обърква се
пърдашина /диалект/ дърдорене

Р

разгеле /наречие/ точно време
резостави /наречие/ разтрогване, развод
размислена жена /наречие/ разсеяна, мисли за други
рахат /тур./ свободен, без ограничение
рачел /стара дума/ изварен сок от захарна тръстика,
цвекло или плодове с нарязани и
предварително обработени във варна
вода тиквени парчета

разядосване /наречие/ разсърдене, разтрогване
реклама /латински произход/ изложение
репчи /тур./ налага се, пъчи се
ройнаха /стара дума/ разделиха, поява на ново семейство,
роене
рукан /тур./ ръчен стар инструмент за белене кората на
дърветата, за изглаждане и изтъняване

С

сабахлен /тур. от арабски/ сутрин, заран, утре сутринта
сайбия /тур. от ар./ стопанин, собственик, владетел
сакън /тур./ съвсем не, никак, пази се
самотия /стара дума/ скука, сам
санким /стара дума/ така да се каже
сарач /тур./ майстор на хамути, седлар, юзди
сархъш /тур. от перс./ пияница
сатрап /гр. от перс./ деспот, властник, жесток човек
сахан /тур. от ар./ малък разлат бакърен съд за ястия
сая /тур./ кошара за добитък за зимуване, подслон
сѐ /диалект/ все, всякога
сегинка /разговорна дума/ вместо сега
сеир /тур. от арабски/ гледане, наблюдение, зрелище
селямсъз /тур./ човек, който не поздравява никого
серсемин /тур./ негодник, несретник, малоумник, бунак
сефте /тур./ за първи път
синур /гр./ граница на имот, слог, межда, предел
скритен човек /диалект/ таен
скуден човек /наречие/ беден

соба /тур./ стая с пещ, печка
солук /тур./ дъх
софра /тур./ нисичка маса за хранене, синия, трапеза
сполай /разговорна дума/ жив да си, благодаря
ствиче /стара дума/ птиче
стелване /стара дума/ разполагане, пуснали, разкош
стублица /наречие/ природен феномен, при който изворът
блика от дънера на прогнило дърво
съгласба /разговорна дума/ съгласие, колективизъм
сълмува /стара дума/ прави беля, неприлично държане
съклѐт /тур./ душевно притеснение, мъка
съкантия /тур./ затруднение, досада, отегчение

Т

табият /тур. от ар./ навик, привычка
таман /тур. от ар./ точно колкото трябва
тепегъоз /тур./ безочлив, безсрамен
терсене /тур./ отърничав, обратен
топрак /тур./ землище, доходна земя, пръст, земя
топтан /тур./ на едро, изцяло
тулиме /наречие/ криене, криеме
тура /тур./ слагам

У

ува /увата /тур./ каратопрак / чернозем / прости хора с долно
потекло
угар /разговорна дума/ разорана незасята нива
уйдисва /тур./ съгласява се
уйдурма /тур./ нагласено да бъде пригодно, стъкмено
укорясване /разговорна дума/ обвинение
умятен човек /диалект/ всичко може
урадиса /тур./ попада
уроки /разговорна дума/ заболяване от лоши думи
урсуз /тур./ проклет човек

Ф

файда /тур. от ар./ полза, облага, доход
фолклор /английска дума/ наука за словестното народно
творчество, песни, приказки,
поговорки, пословици, притчи за

народния бит и обичаи / хора, ръченици,
надпяване, надиграване, надсвирване

фалтотят /диалект/ хваляне, перчене
фане /изкривена дума/ хваща
фарси /тур./ изискано, професионално
фитирия /гръцко/ леха със зеленчуци
фукара /диалект/ гоптак, бедняк, нищ
фърли /изкривена дума/ вместо хвърля

Х

хабер /тур./ известие, вест, понятие, знание
хава /тур./ време, климат, настроение, положение
хазър /тур./ така и така
хайлазин /тур./ ленивец, ление
хаймана /тур./ безделник
хаир /тур. от ар./ добро, сполука
хайрсъзин /тур./ негодник, безделник
хакерне /тур./ необикновен разход на пари, думи, дела
харман /диалект/ кръг около 15 - 20 метра в диаметър от
двора подготвен за вършитба
халал /тур. от ар./ от сърце, без жал, с благословия
халтура /руски от гръцки/ небрежна работа
хама /диалект/ виж ти
хамбар /тур. от перс./ склад за зърнени храни
хамен /диалект/ почти, близо до цялото
хатър /тур. от ар./ угодничество, почит, уважение
хамут /тур./ такъм за впрегатно животно
хелбете /тур./ ръка целувам ти пак
хеле /тур./ особено, пък
хелем /стара дума/ ами да, както кажеш, да бъде тъй
хендек /тур./ трап, окоп край път, канавка
хипарион /наследена дума - зоопонятие/ предвестник на коня
холан /диалект/ спи де, недей, няма нужда, безполезно
хора /от гръцки/ човеци
хортуват /разговорна ума/ говорят
хума /геоложко понятие/ вид глина използвана за пране

Ц

ценз /лат./ образование, прослужено време
цйгла /нем. от лат./ керемиди плоска
цънцър /народна дума/ свидлив, скъперник
цървул /диалект/ битова обувка от необработена свинска
или телешка кожа

Ч

чабуджак /тур./ веднага, тутакси
чавръст /диалект/ работлив, сръчен
чапрашик /тур./ побъркан, забъркан
чалгия /тур./ свирня, музика
чалъм /тур./ похват, превземка
чѐиз /тур. от ар./ невестински дар, зестра
чекия /тур./ свиваемо джобно ножче
чекрък /тур./ уред за предене или навиване на прежда/рудан/
челик /тур./ стомана
чешит /тур. от перс./ особен, своеобразен човек, особняк, тип
челяден /диалект/ многодетен
чйвия /тур./ клин
чифчия /тур. от перс./ орач, земеделец
чобан /тур. от перс./ овчар
чоджум /тур./ кератия
чолак /тур./ с повредена ръка или пръсти, еднорък
чок селям /тур. от ар./ много здраве
чунким /стара дума/ като че ли, сякаш да знаеш
чурук /тур./ разяден от гниене, развален

Ш

шаек /тур./ груб вълнен плат за горни дрехи; тънка аба
шарлаган /тур./ орехово или сусамено масло
шарлатанин /фр. от итал./ измамник, безочлив, хитър лъжец
шафер /нем./ близък на младоженец, девер
шашарма /тур./ бъркотия, смут
шекер /тур./ захар
шейтан /тур. от ар./ дявол, хитрец
шетарствам /диалект/ помагам за свадбена трапеза
шивик /стара дума/ търгов, жилав
шиник /тур./ дървен цилиндричен съд, който служи за мярка
/ 8 - 10 кг./
шира /тур. от перс./ сладко и още не прикипяло вино, мъст
шупе /тур. от ар./ съмнение, подозрение за нередовност
шмекер /нем./ хитрец, измамник

Щ

щайга /нем./ сандък от различна големина за пренасяне на
плодове, зеленчуци
ще-ще /диалект/ добре, ще го направя

щифт /нем/ *матък винт, гвоздей без глава*
щот /диалект/ *защото*

Ю

юва /тур./ *скиташ добитък, човек без постоянна работа и сварталище*

югурт /тур./ *кисело мляко*

юпар /тур./ *поводник за добитък*

юрт /остаряла дума/ *запустял двор между къщи*

юрнек /тур./ *мостра, образец*

Я

ягорида /новогръцко/ *кисело, не зряло грозде*

яз гилди /тур./ *лятото дойде*

язовец /тур./ *бурсук*

язък /тур./ *жалко*

яма /тур./ *грабеж, плячка*

ямă /тур./ *крълка*

ямпала /изкривена стара дума/ *лягам, отморявам се*

ямурлук /тур./ *дълго наметало с качулка, направено от груб и дебел домашен плат, употребяван от скотовъди, колари и др. за предпазване от дъжд и вятър*

янлѣш /тур./ *погрешка*

япанджак /тур./ *ямурлук*

ярадиса /тур./ *долада му, хубаво е*

ярмă /тур./ *кърма, приготвена със сол и брашно, храна за добитък*

яхър /тур. от перс./ *обор*

автор: Величко Георгиев
редактор: Георги Георгиев
консултант: Яница Вангелис
издател: ЕТ"Величка Маринова"

Нова Загора - 2004 г.